

MIS ON **KEELEKÜMBLUS?**

HARIDUS- JA
NOORTEAMET

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

MIS ON KEELEKÜMBLUS?

Keelekümblus on lõimitud aine- ja keeleõppe (LAK-õppe) viis, mille puhul kasutatakse hariduse omandamisel kahte või enamat keelt.

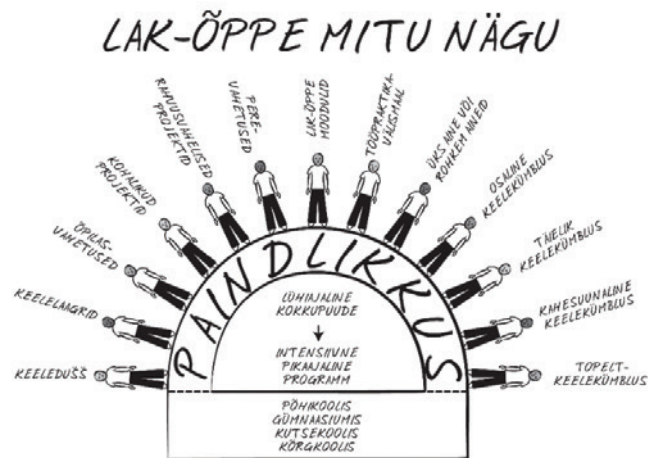

Keelekümblusprogramm

LAK-õppe viise on mitmeid - paindlikke ja põgusaid, lühikesi ja intensiivseid. Alates keeledušist, keelelaagrist, õpilasvahetusest kuni üldhariduses kasutatavate LAK-õppe ainemoodulite või erinevate keelekümblusprogrammi mudeliteni. LAK-õpe rajaneb lõimingu ja headel pedagoogilistel tavadel, kus iga õpetaja on õppesisu, keele ja õpioskuste õpetaja.

Rahvusvahelised kogemused LAK-õppe vallas ulatuvad aastakümnete taha. Eesti on keelekümblusprogrammide rakendamisel kohandanud meie konteksti Soome, Kanada, Hollandi, Hispaania ja USA kogemustest parima.

Eesti keelekümblusprogramm kutsuti ellu 1998. aastal, et toetada igapäevase põhiseaduslikku õigust saada eestikeelset õpetust.

Eesti keelekümblusprogrammis toimub keeleõpe riiklike õppekavade alusel. Lisaks keeletundidele õpitakse ka ülejäänud ainetundides vähemalt 60% sihtkeeles ehk eesti keeles.

Programmi raames toimub õpetajate koostöös aineteadmiste, keele ja õpioskuste samaaegne eesmärgistatud arendamine.

Eesmärgiks on, et õppijad

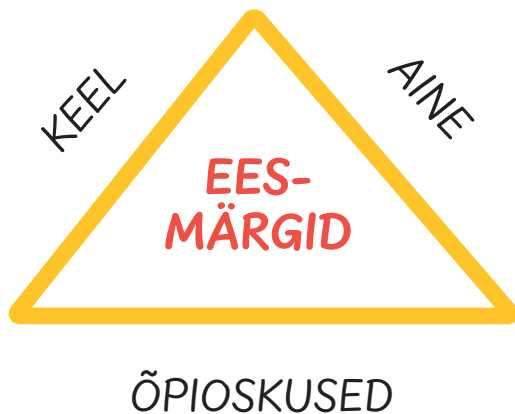
- jõuavad ea- ja võimetekohaselt edasi kõigis õppeainetes;
- saavad aru, räägivad, loevad ja kirjutavad sihtkeeles, valdavad oma emakeelt eakohasel tasemel;
- suudavad jätkata õpinguid nii sihtkeeles kui ka emakeeles;
- säilitavad oma rahvusliku identiteedi ning suhtuvad lugupidamisega teistesse kultuuridesse.

Metoodika põhijooned sarnanevad emakeele omandamisele, kus

- õppija on aktiivsetes tegevustes (80/20), keelt omandatakse seda kasutades;
- keelt õpitakse tõlkimata, keelelist tuge pakku-des: üks inimene - üks keel;
- aineid ja keelt õpitakse lõimitult, iga aineõpetaja on keeleõpetaja ning
- keeleõpetaja toetab ainete omandamist;
- õpitakse koos tegutsedes, keel on vahend eesmärgini jõudmisel.

Eestis rakendatakse keelekümblust kui õppeviisi erinevate keelekümbustusprogrammi mudelitena lasteaedade ja põhikoolide õppes (sihtkeeleks eesti keel või kahe-suunalise puhul eesti ja vene keel). Lasteaadades tähendab keelekümbustusprogrammiline õpe sihtkeelset õpet vähemalt 50% ja põhikoolis 60% ulatuses.

Keelekümbustusrühmas ja -klassis toimub õpetajate koostöös teadmiste, keele ja õpioskuste samaaegne eesmärgistatud arendamine. Keelekümbluste iseloomulikud põhimõtted ja meetodid on levinud ja kasutusel ka nn tavarühmades/klassides.

EESTI KEELEKÜMBLUS-PROGRAMMI MUDELID

Keelekümblusprogrammi mudelid määratlevad õppijate ajalise kokkupuute omandatava keele ehk sihtkeelega, keeleõppe intensiivsuse ja osakaalu õppes.

LASTEAEDADES

Täielik keelekümblus – õpetus ja kasvatus viiakse läbi vaid eesti keeles vene kodukeelega lastele alates 5. eluaastast. Emakeele eakohase arengu eest vastutab lapsevanem.

Osaline keelekümblus – õpetus ja kasvatus toimub rühmas nii vene kui ka eesti keeles vene kodukeelega lastele alates 3. eluaastast. Rühmas on eestikeelne ja venekeelne õpetaja.

Kahesuunaline keelekümblus – rühm komplekteeritakse eesti ja vene kodukeelega kolme-nelja-aastastest lastest (mõlema kodukeelega lapsi võrdselt). Rühmas toimub õpetus ja kasvatus kord ühes, kord teises õppekeeles.

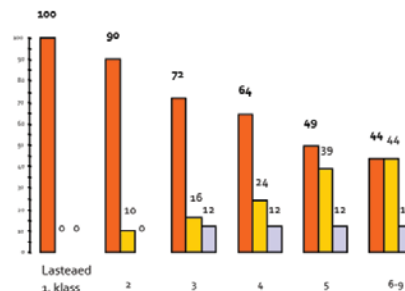
PÕHIKOOLIDES

Varane keelekümblus algab 1. klassis 100% eesti keeles. Vene keele kui emakeele õppega alustatakse üldjuhul teisest klassist, selle osatähtsus õppekeelena suureneb järk-järgult kuni 40%-ni õppekava mahust. 1.–9. klassi jooksul moodustab eestikeelne õpe vähemalt 60%. Põhikooli lõpetaja õppekeeleks loetakse eesti keel.

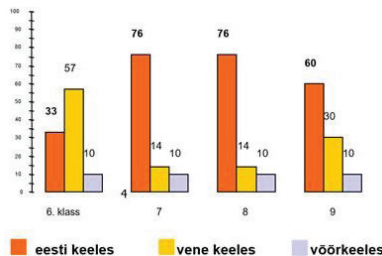
Hiline keelekümblus algab üldjuhul 6. klassist. Programmi vältel, st 6.–9. klassis, moodustavad eesti keel ja eesti keeles õpitavad ained vähemalt 60% õppekava mahust.

Kahesuunaline keelekümblus algab 1. klassis, mis komplekteeritakse eesti ja vene kodukeelega

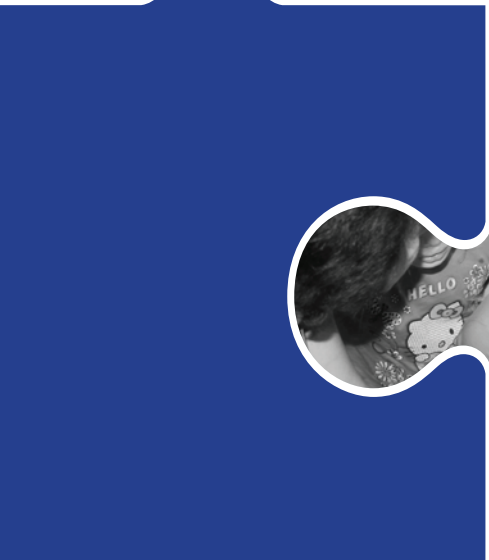
õpilastest (mõlemat kodukeelt võrdselt). Õpe toimub kord ühes, kord teises õppekeeles, millest 1.–9. klassi jooksul moodustab eestikeelne õpe vähemalt 60%, s.o programmi jooksul põhikoolis on õppekeeleks eesti keel.

Varane keelekümblus koolis

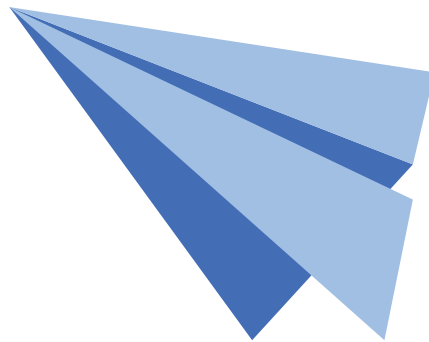

Hiline keelekümblus koolis

Keelekümblusprogrammi väärtused

- **Jätksuutlikkus** – keelekümblusprogrammi arenduses lähtutakse riiklikest strateegiatest ning Eesti haridus- ja keelepoliitilistest otsustest.
- **Koostöö ja kaasamine** – programmi arendusse ja tegevustesse kaasatakse keelekümblusvõrgustiku liikmeid ja partnereid.
- **Mitmekultuurilisus** – väärtustades eestikeelset kultuurikeskkonda väärtustatakse mitmekeelsust ja mitmekultuurilisust.
- **Vastastikune austus** – luuakse ühist väärtusruumi, austades igaüht.
- **Kvaliteet** – tähtsustatakse õppe- ja arendustegevuste kvaliteeti ja tulemusi, õppes järgitakse keelekümbluspõhimõtteid

Õpetaja meelespea

- **Mitmene fookus:** lõimitakse õppe valdkondi; õpioskusi, õppesisu ja keelt omandatakse üheaegselt; tähelepanu pööratakse sihtkeelega seotud kultuurile.
- **Turvaline ja rikastav õppekeskkond:** luuakse õppimisolukordi, milles õppijad julgevad sihtkeelt kasutada; kasutatakse korduvaid tegevusi ja sisu- ning keeleaspektide näitlikustamist; märgatakse ja tunnustatakse õppijate keeleteadlikkust ning keeleoskuse arengut.
- **Elu- ja allikalähedus:** õppimist seostatakse õppijate elu-oluga; arvestatakse õppijate huvisid;

luuakse kontakte sihtkeelsete inimestega; õppes kasutakse ajakohaseid ja võimalikult autentseid materjale.

- **Aktiivne õppimine:** õppijad sõnastavad õpieesmäärke ja hindavad nende saavutamist, selleks tehtud pingutusi (edasiviiv tagasiside); rakendatakse mitmekesiseid aktiivõppe meetodeid; õppijate ja õpetaja kõnevoorude suhe on 80:20; mõistmise toeks kasutatakse näitlikustamist, parafraseerimist, mitteverbaalset suhtlemist, ei tõlgita.

- **Tugistruktuur:** tuginetakse õppijate eelnevatele teadmistele ja oskustele; koostatakse õppesisu ja keelelist väljendust toetavaid materjale (rääkivad seinad jm); teavet esitatakse kasutajasõbralikul viisil; aidatakse õppijatel lahendada lähima arengutsooni ülesandeid; suunatakse kasutama erinevaid õpistiile.
- **Koostöö:** rakendatakse paaris ning rühmades töötamist; õpet kavandatakse koos teiste samas rühmas/klassis õpetavate õpetajatega; kaasatakse lapsevanemaid, kogukonda.

Abiks õpetajale:

- **Seinamaterjal:** <https://e-koolikott.ee/kogumik/22487-Keelekumblusklassi-seinamaterjal-LAK-ope-1-kooliastmes>
- **Ilmaku komplekt:** <https://drive.google.com/drive/folders/0B96HZDjINsBAdnhkZG9hdVBnSWc>
- **Laste keelise arengu suunamine: Lasteaia kahesuunaline keelekümbusmudel**
<https://e-koolikott.ee/et/search?minAdded=2009&maxAdded=2021&tag=kahesuunaline%20keelek%C3%BCmbus%20lasteaia>
- **1. kooliastme õpikute ja töövihikute sari eesti-keelseks lõimitud aine- ja keeleõppeks:**
 - **Tere, kool! 1. ja 2.osa 1. klassile**
<https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/22366-Tookavad-keelekumblus-l-kooliastmes/238083>
 - **Tere, sõber! 1. ja 2.osa 2. klassile**
<https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/22366-Tookavad-keelekumblus-l-kooliastmes/238085#238086-Tookava-2-klassile-keelekumblus-l-kooliastmes>
 - **Tere, maailm! 1. ja 2.osa 3. klassile**
<https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/22366-Tookavad-keelekumblus-l-kooliastmes/238087#238088-Tookava-3-klassile-keelekumblus-l-kooliastmes>

- **Mauruse e-õppematerjalide platvormil:**
<http://xn--epik-0qa.ee/>
- **Õpetaja käsiraamatud:**
 - **1.klass, Tere, kool! Aabits. 1.poolaasta:**
<https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/28125-Opetaja-kasiraamat-1-keelekumblusklassis-Aabits>
 - **1.klass, Tere, kool! Lugemik. 2.poolaasta:**
<https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/28126-Opetaja-kasiraamat-1-keelekumblusklassis-Lugemik>
- **1.klass, Tere, kool! Lugemik. 2.poolaasta:**
<https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/28126-Opetaja-kasiraamat-1-keelekumblusklassis-Lugemik>
- **1. kooliastme töökava tugimaterjal lõimitud aine- ja keeleõppeks**
<https://e-koolikott.ee/kogumik/22366-Tookavad-keelekumblus-l-kooliastmes>
- **LAK-õpet toetavad töölehed:**
<https://e-koolikott.ee/et/search?minAdded=2009&maxAdded=2021&tag=keelek%C3%BCmbus>
- **täienduskoolituste sari - 10 koolituse õppekava**
<https://harno.ee/keelekumbluskoolitused>
- **haridusvaldkonna nõustamisteenus** õpetajatele, kelle klassis õpib muu kodukeelega laps

Õpetajaid toetav kirjandus:

- „LAK-õppest õpetajale“
Liz Dale, Wibo van der Es, Rosie Tanner
- „Lõimitud aine- ja keeleõpe“ - *Peeter Mehisto, David Marsh, María-Jesús Frigols, Kai Völlli, Hiie Asser*
- „Õppimine ja õpetamine mitmekultuurilises õpikeskkonnas: keelekümblusprogrammi näitel“ koostanud *Airi Kukk*, autorid *Maire Kebbinau ja Urve Aja*
- „Õppimine ja õpetamine mitmekultuurilises õpikeskkonnas“ koostanud *Airi Kukk*, autorid *Maia Muldma ja Jelena Nõmm*
- „LAK-õpet toetavad metoodilised võtted õpetajale“ - *Erika Veide*
- „Keelekümbluse käsiraamat“ - *Siiri Aulik*

- „Building Bilingual Education Systems“ discuss their background, collaboration and bilingual education. - *Peeter Mehisto and Fred Genesee*
- “A Pluriliteracies Approach to Teaching for Learning” - *Oliver Meyer*

KEELEKÜMBLUSVÕRGUSTIK JA PARTNERID

Eesti keelekümblusvõrgustikuga
on liitunud 2021. aastaks

70

lasteaeda

35

põhikooli

Keelekümblusprogrammiga liitumine on vabatahtlik.

Keelekümblusvõrgustiku kuuluvad keelekümblusprogrammiga liitunud haridusasutuste töötajad, lapsevanemad, keelekümb-lus-asutuste pidajad. Keelekümb-lusvõrgustik on partneriks Haridus- ja Teadusministeeriumile, ülikoolidele, Integratsiooni Sihtasutusele (INSA), Eesti Keele Instituudile, Keeleametile, Noored Kooli programmile jt keelekümb-lusest huvitatutele.

Koostöös võrgustiku liikmetega on koostatud strateegiline dokument Keelekümb-lusstrateegia 2021–2026.

Keelekümb-lusprogrammi Lastevanemate Liit pakub tuge kooli-dele ja lasteaedadele programmi tutvustamisel ja teabe jaga-misel.

HARIDUS- JA
NOORTEAMET

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Keelekümb-lusprogramm

Keelekümb-lusprogrammi
Lastevanemate Liit

Lisainfo: harno.ee/keelekumblus

